

Nr 263.

Av herr **Westman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 116 om det högre skolväsendets ordnande har Kungl. Maj:t icke föreslagit inrättandet av ett gymnasium på Kungsholmen.

Enligt min mening bör det ej heller ifrågasättas att öka gymnasieavdelningarnas antal i Stockholm utöver det i propositionen föreslagna.

Till stöd för denna min åsikt tillåter jag mig anföra två skäl.

Det första är det avseende, som måste fästas vid det sjunkande barnantalet i huvudstaden. Till belysande härav må endast erinras därom att 1908 föddes i Stockholm ungefär 8,500, men år 1924 endast 5,500. Allteftersom de till antalet avtagande årskullarna bilda elevmaterialet i allt flera läroverksklasser gör sig givetvis en faktor gällande, som är ägnad att minska behovet av utrymme vid läroverken.

Det andra skälet är ett framhållande av nödvändigheten av att riksdagen redan vid övervägandet av en ny skolreform visar sig äga tillräcklig beslutsamhet att fastslå en nödvändig konsekvens av den demokratisering av det högre skolväsendet, till vilken alla framställda förslag syfta, huru olika sinsemellan de än äro. Med denna demokratisering måste tydligen förenas ett urval av de lämpligaste, om man skall undvika en obarmhärtig och skadlig överproduktion. Principen om gallring innebär givetvis, att staten icke skall bereda utrymme för varje elev, som det önskar, att bedriva studier på gymnasialstadiet. I samma mån som man avskaffar andra hämmande moment måste givetvis denna princip erhålla större betydelse.

Om man alltså icke bör öka gymnasieavdelningarnas antal i Stockholm återstår frågan, huruvida de, som förekomma, äro lämpligt fördelade på huvudstadens olika geografiska delar.

Denna fråga synes böra besvaras nekande. Huvudstaden befinner sig i en rask och ur flera synpunkter fördelaktigt tillväxt västerut. Enligt beräkningar, som på annat sätt torde komma att föreläggas särskilda utskottet, bo över 900 elever vid statsläroverken inom den naturliga bostadsrayonen för ett statsläroverk på Kungsholmen och av dem befinna sig inemot 300 på gymnasialstadiet. Dessa sistnämnda äro nu hänvisade att uppsöka från sina bostäder ofta avlägsna gymnasier. Lämpligheten av en omplacering av huvudstadens gymnasialavdelningar efter den pågående förskjutningen i huvudstadens bebyggelse är redan nu påtaglig och kommer att med varje år framstå allt tydligare.

Vid den nu föreslagna läroverksreformen framträder dessutom den särskilda anledning att från äldre läroverk bortflytta ett par gymnasialavdelningar, att den tillämnade ökade linjeuppdelningen och avsedda ändringen i undervisningen ställa ökat krav på utrymme. Det synes vara obestridligt, att tillbörlig hänsyn härtill icke tagits i propositionen.

I fråga om Stockholms stadsfullmäktiges villighet att vidtaga åtgärder till lokalfrågans lösning tillåter jag mig hänvisa till stadsfullmäktiges beslut den 19 nov. 1923.

Med stöd av vad jag anfört får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta att, under förutsättning att Stockholms stad tillhandahåller nödiga lokaler från höstterminen 1928, såsom påbyggnad på Kungsholmens realskola inrätta ett fyraårigt gymnasium på det sätt, att lärarkrafter motsvarande en latinring och en realring från höstterminen 1928 överflyttas från andra inom de norra delarna av Stockholm belägna gymnasier, samt

att riksdagen måtte besluta de övriga ändringar i Kungl. Maj:ts förevarande proposition, som bliva erforderliga vid ett bifall till ovan gjorda hemställan.

Stockholm den 18 mars 1927.

K. G. Westman.